

Tăng cường công tác quản lý vốn đầu tư xây dựng cơ bản từ ngân sách nhà nước ở huyện Quốc Oai, Hà Nội

Phan Thế Công

Trường Đại học Thương mại

Đỗ Đức Thái

Ban QLDA đầu tư xây dựng huyện Quốc Oai

Cùng với sự phát triển của Hà Nội, huyện Quốc Oai được quan tâm và đầu tư xây dựng mạnh mẽ đồng bộ, nhiều công trình, dự án được đầu tư để phục vụ chương trình xây dựng nông thôn mới, tạo tiền đề cho sự phát triển của huyện cũng như góp phần vào sự phát triển chung của Thành phố Hà Nội. Việc tiết kiệm và sử dụng vốn đầu tư nói chung và vốn đầu tư XDCB từ NSNN nói riêng càng mang tính cấp thiết, cần có sự vào cuộc của Đảng, Nhà nước nói chung và các cấp chính quyền ban ngành của huyện Quốc Oai nói riêng. Từ những yêu cầu đặt ra, việc sử dụng và quản lý vốn đầu tư XDCB từ NSNN một cách hiệu quả, tuy đây là vấn đề hết sức phức tạp và khó khăn cho huyện Quốc Oai, Hà Nội.

1. Đặt vấn đề

Đầu tư XDCB được hiểu là việc bỏ vốn để xây dựng mới, mở rộng hoặc cải tạo những công trình xây dựng nhằm mục đích phát triển, duy trì, nâng cao chất lượng công trình hoặc sản phẩm dịch vụ trong một thời hạn nhất định". DTXDCB là hoạt động đòi hỏi một lượng vốn lớn và nằm đọng lại trong suốt quá trình thực hiện đầu tư. Sản phẩm đầu tư XDCB có tính đơn chiếc; mỗi hạng mục công trình, công trình có một thiết kế và dự toán riêng tùy thuộc vào mục đích đầu tư và điều kiện địa hình, địa chất, thủy văn, khí hậu, thời tiết... của nơi đầu tư xây dựng công trình. Mục đích của đầu tư và các điều kiện trên quyết định đến qui hoạch, kiến trúc, qui mô và kết cấu khối lượng, quy chuẩn xây dựng, giải pháp công nghệ thi công... và dự toán chi phí đầu tư xây dựng công trình, hạng mục công trình, công trình xây dựng. Vì vậy, quản lý chi NSNN trong đầu tư XDCB phải gắn với từng hạng mục công trình, công trình xây dựng nhằm quản lý chặt chẽ về chất lượng xây dựng và vốn đầu tư.

Do vậy, cùng với sự phát triển của Hà Nội, huyện Quốc Oai được quan tâm và đầu tư xây dựng mạnh mẽ đồng bộ, nhiều công trình, dự án được đầu tư để phục vụ chương trình xây dựng nông thôn mới, tạo tiền đề cho sự phát triển của huyện cũng như góp phần vào sự phát triển chung của Thành phố Hà Nội. Việc tiết kiệm và sử dụng vốn đầu tư nói chung và vốn đầu tư XDCB từ NSNN nói riêng càng mang tính cấp thiết. Từ những yêu cầu đặt ra, việc sử dụng và quản lý vốn đầu tư XDCB từ NSNN một cách hiệu quả, tuy đây là vấn đề hết sức phức tạp và khó khăn cho huyện Quốc Oai, Hà Nội.

2. Thực trạng công tác quản lý vốn đầu tư tại huyện Quốc Oai, Hà Nội

Huyện Quốc Oai nằm ở phía Tây Thành phố Hà Nội, cách trung tâm thành phố khoảng 20 km², phía Đông giáp huyện Đan Phượng, huyện Hoài Đức, phía Tây giáp với huyện Lương Sơn, tỉnh Hòa Bình, phía Nam giáp huyện Chương Mỹ và phía Bắc giáp huyện Thạch Thất và huyện Phúc Thọ, với diện tích tự nhiên là 147,1 km²; được phân bố theo 3 vùng sinh thái; vùng Đồng Bằng; vùng bán đồi thấp, vùng đồi gò. Dân số toàn huyện tính đến năm 2018: 189.350 người. Trong đó: dân số thành thị là 15.121 người, dân số nông thôn là 174.229 người (tỷ lệ đô thị hóa: 7,5%).

2.1. Nguồn vốn đầu tư và kế hoạch vốn đầu tư XDCB

Trong giai đoạn 2016 - 2018, huyện đã huy động một lượng vốn tương đối lớn cho hoạt động đầu tư XDCB trên địa bàn. Tổng vốn đầu tư XDCB trên địa bàn từ năm 2016 - 2018 là 3.380,78 tỷ đồng, tỷ trọng vốn tăng dần qua các năm là: năm 2016 là 757,48 tỷ đồng, năm 2017 là 1194,5 tỷ đồng, năm 2018 là 1428,8 tỷ đồng. Nguồn vốn ngân sách địa phương chiếm 69,70%, vốn ngân sách thành phố chiếm 30,30%; nguồn vốn đầu tư XDCB chủ yếu tập trung đầu tư kết cấu hạ tầng như: các công trình đường giao thông, hạ tầng kỹ thuật, các công trình văn hóa, giáo dục, thể thao, y tế, trường học, trụ sở, có thể nói nguồn vốn đầu tư XDCB giữ vai trò quan trọng trong việc định hướng đầu tư trên địa bàn, là công cụ để huyện thực hiện chuyển dịch cơ cấu kinh tế giữa các ngành, các vùng thông qua phân bổ vốn đầu tư, tạo ra một khối lượng cơ sở hạ tầng lớn, tăng mức sống của nhân dân.

Thông qua việc đầu tư các công trình phúc lợi trên địa bàn, tạo công ăn việc làm, đảm bảo an sinh xã hội. Hiện nay, nhu cầu vốn đầu tư của huyện rất lớn, trong khi nguồn ngân sách có hạn, bên cạnh nguồn vốn huy động trong dân cư, tín dụng ưu đãi, doanh nghiệp ngoài quốc doanh gặp nhiều khó khăn. Các dự án đầu tư cơ sở hạ tầng chưa đồng bộ, quy hoạch chưa ổn định. Hiện nay toàn bộ các xã, Thị trấn đã được duyệt quy hoạch nông thôn mới, nhưng chưa quy hoạch các khu trung tâm xã, thị trấn, chưa quy hoạch chi tiết đô thị Quốc Oai, nên việc thu hút vốn đầu tư vào huyện còn chưa cao.

Bảng 1: Vốn đầu tư phát triển tại huyện Quốc Oai, 2016 – 2018 (tỷ đồng)

	2016	2017	2018
Tổng vốn ĐTPT	757,48	1194,5	1428,8
-Vốn thành phố đầu tư	176	294	309
-Vốn huyện quản lý	581,48	900,5	1.119,8

Nguồn Phòng Tài chính – Kế hoạch năm 2018

Nhìn chung, vốn đầu tư XDCB trên địa bàn huyện tăng dần qua các năm; chiếm tỷ trọng lớn trong tổng chi NSNN, đóng vai trò quyết định nhằm củng cố và phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội của huyện. Thực hiện các nhiệm vụ trọng tâm của huyện, để hoàn thành các mục tiêu đề ra, năm 2018 huyện đã bố trí lợi 52,56% vốn cho đầu tư XDCB trong tổng số chi ngân sách nhằm thúc đẩy thực hiện đầu tư các dự án về trường lớp, đường giao thông, nhà làm việc phục vụ xây dựng chương trình về đích nông thôn mới, đó là cơ hội để kinh tế xã hội của Quốc Oai phát triển nhanh sau này.

Trong giai đoạn này, chi đầu tư XDCB từ NSNN tại huyện Quốc Oai đã góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, cơ cấu kinh tế có bước chuyển dịch đúng hướng, cơ sở vật chất được tăng cường, đô thị hóa phát triển nhanh, đời sống nhân dân được chuyển biến rõ rệt. Cơ cấu đầu tư năm 2016 chiếm 32,56%, năm 2017 chiếm 44,15%, năm 2018 chiếm 52,56% trên tổng chi ngân sách địa phương. Năm 2018, huyện đã triển khai 182 dự án (87 dự án chuyển tiếp, 95 dự án mới, Tổng mức đầu tư là 3.051 tỷ đồng, tổng kế hoạch vốn bố trí là 1.119,8 tỷ đồng, tổng giá trị khối lượng thực hiện cả năm là 1.122 tỷ đồng đạt 90%; Tổng giá trị thanh toán thực hiện cả năm 2018 là 900 tỷ đồng đạt 80,3% kế hoạch vốn.

2.2. Hiệu quả quản lý vốn đầu tư trên địa bàn huyện Quốc Oai giai đoạn 2016 – 2018

Năm 2016 để có 1 đồng GDP tăng thêm cần 6,36 đồng vốn đầu tư, năm 2017 để có 1 đồng GDP tăng thêm cần 6,67 đồng vốn đầu tư, năm 2018 để có 1 đồng GDP tăng thêm cần 6,39 đồng VNĐ. Như vậy, theo số liệu năm 2017 hiệu quả sử dụng vốn đầu tư trên địa bàn là thấp nhất là 6,67 lần, và năm 2016 là hiệu quả cao nhất 6,36 lần, nhìn chung hiệu quả vốn đầu tư trên địa bàn huyện có cải thiện so với nhiều năm trước đây, nhưng hiệu quả vẫn giảm dần, nhưng vẫn đạt mức trung bình so với hiệu quả sử dụng vốn chung của

thành phố Hà Nội là 6,41 lần (năm 2016). Nguyên nhân là do đầu tư còn dàn trải, thi công lại kéo dài, làm cho vốn bị "chôn" vào nhiều công trình phân tán, nhiều công trình dở dang. Ngoài ra do trên còn tình trạng thi công kéo dài đội vốn và điều chỉnh nhiều lần và do các khâu quy hoạch, đấu thầu làm chưa tốt, khâu đền bù, GPMB còn kéo dài. Kết quả vốn đầu tư thì lớn, nhưng tác động đến tốc độ tăng trưởng kinh tế thì ít.

3. Giải pháp hoàn thiện công tác quản lý vốn ĐTXDCB từ NSNN

3.1. Quan điểm hoàn thiện công tác quản lý vốn ĐTXDCB từ NSNN

Một là: Kết hợp chặt chẽ lợi ích kinh tế và lợi ích xã hội khi xem xét đánh giá hiệu quả sử dụng VĐT. Kết hợp lợi ích kinh tế và lợi ích xã hội sẽ dẫn đến sự kết hợp giữa hiệu quả kinh tế và hiệu quả xã hội. Do đó lợi ích kinh tế biểu hiện cụ thể về sự thay đổi khối lượng, chất lượng và cơ cấu sản phẩm, sự thay đổi cán cân thương mại ở mức lợi nhuận thu được, ở sự thay đổi chi phí sản xuất.

Hai là: Kết hợp chặt chẽ 3 mặt lợi ích để xem xét hiệu quả quản lý VĐT XDCB. Với vai trò con người vừa là chủ thể vừa là khách thể của hệ thống quản lý mục tiêu cá nhân người lao động được coi là lao động trực tiếp, mạnh mẽ nhất kích thích hoạt động kinh tế đạt hiệu quả cao. Chính vì lẽ đó mà Đảng ta nhấn mạnh kết hợp chặt chẽ 3 lợi ích: Lợi ích toàn xã hội, lợi ích tập thể, lợi ích cá nhân người lao động.

Ba là: Hiệu quả quản lý VĐT cần được xem xét toàn diện trong suốt cả quá trình đầu tư hoàn chỉnh. Quá trình đầu tư hoàn chỉnh một dự án đầu tư gồm 3 giai đoạn: giai đoạn chuẩn bị đầu tư, giai đoạn thực hiện dự án đầu tư, giai đoạn đưa dự án vào khai thác sử dụng. Mỗi giai đoạn có đặc điểm, tính chất khác nhau nên có vai trò tác dụng khác nhau đối với hiệu quả quản lý VĐT.

Bốn là: Đặc biệt coi trọng yếu tố con người khi xem xét để xuất giải pháp để nâng cao hiệu quả quản lý VĐT XDCB. Việc chú trọng yếu tố con người thể hiện ở việc chú ý đầu tư cải thiện mức sống của nhân dân: đầu tư cơ sở hạ tầng, nhà ở, môi trường sống và làm việc, chăm sóc y tế, đầu tư cho các chương trình xoá đói, giảm nghèo... Đặc biệt trong giai đoạn nền kinh tế vật chất chuyển sang kinh tế tri thức các lợi ích thể về như: lao động nhiều, tiền công rẻ chỉ là tạm thời và mất đi rất nhanh.

3.2. Giải pháp hoàn thiện công tác quản lý vốn ĐTXDCB từ NSNN huyện Quốc Oai, Hà Nội

Để thực hiện tốt công tác quản lý vốn ĐTXDCB từ NSNN của huyện Quốc Oai, các cơ quan quản lý nhà nước và nhà đầu tư cần thực hiện một số đề xuất sau:

- Nâng cao trách nhiệm của các cơ quan cấp huyện trong việc huy động nguồn lực và quản lý vốn đầu tư từ NSNN. Huyện chủ động rà soát, tính toán các

khoản thuế còn nợ đọng lớn như: Thuế công thương nghiệp - ngoài quốc doanh của các doanh nghiệp, thu tiền đất đai định cư, thu từ đấu giá quyền sử dụng đất và các nguồn thu về phí, lệ trên địa bàn để duy động kịp thời các khoản thu vào NSNN, nhằm đáp ứng kịp thời nhu cầu chi ĐTPPT theo kế hoạch và tiến độ thực hiện của các dự án.

- Nâng cao chất lượng kiểm soát thanh toán vốn đầu tư. Chức năng này được thực hiện tại cơ quan Kho bạc Nhà nước, nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng vốn, hạn chế thất thoát lãng phí, thúc đẩy KT - XH phát triển, công tác kiểm soát thanh toán VĐT phải được thực hiện nghiêm túc, đúng quy định. Chủ động hơn nữa trong công tác hướng dẫn các chủ đầu tư khẩn trương hoàn tất công tác chuẩn bị đầu tư, chuẩn bị thực hiện dự án, tập hợp đầy đủ các hồ sơ pháp lý của dự án theo quy định gửi đến KBNN thực hiện tạm ứng và thanh toán vốn theo chế độ quy định.

Nâng cao chất lượng công tác thẩm định phê duyệt quyết toán vốn đầu tư dự án hoàn thành. Nâng cao chất lượng công tác thẩm tra phê duyệt quyết toán VĐT dự án hoàn thành là một trong những giải pháp tài chính quan trọng để ngăn ngừa lãng phí, thất thoát VĐT. UBND huyện cần quan tâm chỉ đạo và bố trí nhân lực có chuyên môn giỏi cho Phòng Tài chính - Kế hoạch để công tác thẩm định quyết toán đạt hiệu quả, chất lượng. Hàng năm, UBND huyện có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng cho cán bộ thẩm định quyết toán để nâng cao trình độ chuyên môn, đảm bảo hiệu quả, chất lượng trong thẩm định quyết toán dự án hoàn thành.

- Đào tạo đội ngũ cán bộ quản lý chi ĐTXDCB từ NSNN có phẩm chất và trình độ chuyên môn cao. Chất lượng quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN trong tất cả các khâu từ quy hoạch, kế hoạch vốn, quản lý nguồn vốn, tổ chức kiểm soát thanh toán VĐT, đánh giá đầu tư, quyết toán vốn và quyết toán dự án hoàn thành... đều được quyết định bởi một nhân tố hết sức quan trọng đó là chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác quản lý chi đầu tư XDCB.

- Nâng cao vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, chính quyền huyện Quốc oai: Huyện cần có sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của các cấp ủy, chính quyền huyện Quốc Oai, tạo sự đồng thuận, thống nhất cao giữa các ngành trong việc quản lý vốn đầu tư XDCB từ NSNN, có sự phối hợp chặt chẽ giữa các ngành, tránh sự chồng chéo, không đồng nhất, thống nhất trong việc quản lý vốn đầu tư. Có sự nhìn nhận thông suốt, linh hoạt trong việc lãnh đạo, chỉ đạo giữa các ngành trong huyện, có sự thông suốt trong lãnh đạo chỉ đạo, giữa cấp huyện và Thành phố Hà Nội, nhằm tháo gỡ kịp thời những vướng mắc, khó khăn trong quá trình thực hiện quản lý vốn đầu tư XDCB từ NSNN.

- Tăng cường quản lý thực hiện công tác quy hoạch, kế hoạch; Thực hiện nghiêm túc, chất lượng và công tác chuẩn bị đầu tư; Để đảm bảo chất lượng công tác quản lý giai đoạn thực hiện dự án: nâng cao

chất lượng thanh tra, kiểm tra định kỳ, thường xuyên: Thường xuyên có kế hoạch cụ thể về kiểm tra, thanh tra, kiểm toán các dự án, công trình được đầu tư từ NSNN, tập trung vào những khâu yếu kém và có nhiều dư luận xã hội, phản ánh của giám sát cộng đồng; làm rõ sai phạm, quy trách nhiệm và xử lý nghiêm minh, triệt để và kiên quyết thay thế những cán bộ, công chức thiếu năng lực, thiếu tinh thần trách nhiệm gây lãng phí, thất thoát, dẫn đến hậu quả chất lượng công trình kém, hoàn thành chậm tiến độ.

4. Kết luận

Huyện Quốc Oai đã đạt được những kết quả tích cực và khá trong quản lý vốn đầu tư XDCB. Công tác đầu tư XDCB đã thực hiện cơ bản đúng trình tự quy định từ khâu chuẩn bị đầu tư, thực hiện thi công đến bàn giao công trình đưa vào khai thác sử dụng. Để nhằm hoàn thiện công tác quản lý vốn đầu tư XDCB từ NSNN tại huyện Quốc Oai, cần phải thực hiện đồng bộ các giải pháp, bao gồm nhóm giải pháp về quản lý VĐT XDCB từ NSNN và nhóm giải pháp tăng cường quản lý đầu tư XDCB từ NSNN. Hai nhóm giải pháp này có mối quan hệ tác động và hỗ trợ lẫn nhau. Theo đó, huyện Quốc Oai cần tập trung chỉ đạo các giải pháp về: Nâng cao chất lượng công tác kế hoạch hoá VĐT, tăng cường công tác quản lý VĐT, nâng cao chất lượng kiểm soát thanh toán VĐT, nâng cao chất lượng thẩm định phê duyệt quyết toán VĐT dự án hoàn thành, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý đầu tư XDCB từ NSNN. Đưa ra những phương hướng cụ thể nhằm khắc phục những điểm yếu và phát huy những điểm mạnh trong công tác quản lý vốn đầu tư XDCB từ NSNN tại huyện Quốc Oai/.

Tài liệu tham khảo

Phòng Tài chính - Kế hoạch huyện Quốc Oai (2018), Báo cáo tình hình quyết toán, và nợ đọng xây dựng cơ bản đến năm 2018. Huyện Quốc Oai

Phòng Thống kê huyện Quốc Oai (2018), báo cáo tình hình dân số huyện Quốc Oai năm 2018, huyện Quốc Oai

Quyết định số 6660/QĐ-UBND ngày 03/12/2015 phê duyệt Quy hoạch chung xây dựng huyện Quốc Oai đến năm 2030, tỷ lệ 1/10.000, UBND thành phố Hà Nội ban hành ngày 03/12/2015.

Thông tư số 09/2016/TT-BTC quy định về quyết toán dự án hoàn thành thuộc nguồn vốn NSNN, Bộ Tài chính ban hành ngày 18/01/2016.

UBND huyện Quốc Oai (2018), Báo cáo số 588/BC-UBND kết quả thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh năm 2018; phương hướng nhiệm vụ năm 2019 của UBND huyện Quốc Oai.